

ת"פ 10982/09/20 - צעצועי דניאל בע"מ, איתי צעצועים בע"מ, סמי מתואלי מדינת ישראל נגד מדינת ישראל - משרד הכלכלה והתעשייה

בית משפט השלום בטבריה

ת"פ 10982-09-20 מדינת ישראל נ' צעצועי דניאל בע"מ ואח' תיק חיצוני:

בפני כבוד השופט יריב נבון
המבקשים
1. צעצועי דניאל בע"מ 2. איתי צעצועים בע"מ 3. סמי מתואלי מדינת ישראל
נגד
המשיבה
מדינת ישראל - משרד הכלכלה והתעשייה

החלטה

לפניי בקשה לביטול כתב האישום מחמת הגנה מן הצדק ואכיפה בדרנית ולמתן צו להמצאת מסמכים, בהתאם לסעיף 108 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 (להלן: חסד"פ).

הבקשה ועיקרי טענות הצדדים:

1. כנגד המבקשים הוגש כתב אישום, המייחס להם ייבוא ומכירה של צעצוע מסוכן, בניגוד לדרישות התקן הישראלי ולחוק התקנים, תשי"ג-1953. טענות המבקשים הינן:

א. כתב האישום שהוגש נגד המבקשים הינו נדיר וחריג. המשיבה אינה נוהגת כך בדרך כלל, אלא נוקטת בהליכים חלופיים. בשל כך, עותרת המבקשת להמציא לעיונה נתונים אודות מקרים דומים, בין השנים 2010-2017, ניתוח של מספרי התיקים שהוגשו, נסגרו או נבחנו בדרך אחרת, וכן דורשים הם מידע אודות הנוהל הקיים בהקשר זה ומדיניות האכיפה.

ב. לטענת המבקשים, בהתעלמה מעבירות דומות אשר בוצעו בתיק זה על ידי יבואני צעצועים מתחרים, ומשלא פתחה כלל בחקירה בעניינם, נקטה המשיבה באכיפה בדרנית נגד המבקשים המצדיקה ביטול כתב האישום מחמת הגנה מן הצדק.

2. בתגובתה, דחתה המשיבה מכול וכול את טענות המבקשים וציינה כי הינן מחזור של טענות זהות אשר כבר הועלו בסבב הקודם של הליך זה (תיק זה הוחזר לדין מחודש ע"י בית המשפט המחוזי בנצרת), וממילא

המבקשים לא עמדו בנטל הראשוני ולא הציגו ראיות התומכות בטענותיהם. בכל הנוגע לאי העמדתם לדין של גורמים מתחרים, כהגדרת המבקשים, ההחלטה נבעה משיקולים ראייתיים, כפי שידוע למבקשים מבעוד מועד.

דין והכרעה:

3. **לאחר שעיינתי בנימוקי הבקשה ובתגובת המשיבה, החלטתי כי דין הבקשה להידחות.** הבקשה מבוססת, כאמור, על הוראת סעיף 108 לחסד"פ הקובע כהאי לישנא: "בית המשפט רשאי, לבקשת בעל דין או מיוזמת בית המשפט, לצוות על עד שהוזמן או על כל אדם אחר להמציא לבית המשפט במועד שיקבע בהזמנה או בצו, אותם מסמכים הנמצאים ברשותו ושפורטו בהזמנה או בצו."
4. ההחלטה המנהלית בדבר העמדה או אי העמדה לדין נהנית מחזקת תקינות המנהל המוקנית לרשויות אכיפת החוק במסגרת ההליך הפלילי ואף ביחס לטענת הגנה מן הצדק, ועל הטוען לאכיפה בררנית רובץ הנטל לסתור את אותה חזקה (ראו בהקשר ע"פ 3215/07 פלוני נגד מדינת ישראל (מיום 4.8.2008)).
5. במסגרת ע"פ 4855/02 **מדינת ישראל נגד בורוביץ**, פ"ד נט (6) 776, הכיר בית המשפט העליון בטענת אכיפה בררנית במשפט הפלילי אך התווה רף גבוה לקבלתה. טענה זו אף הוכרה כטענה מקדמית והוספה לסעיף 149 לחסד"פ. עם זאת, על המעלה טענה זו להניח תשתית ממשית הנתמכת בראיות, ולהצביע על מדיניות של איפה ואיפה מצד התביעה או של גופי האכיפה האחרים, ואף להראות כי אלה נהגו באופן שונה במקרים דומים למקרה זה, כל זאת על מנת להעביר את הנטל לכתפי המאשימה, אשר יהא עליה להסביר ולהצדיק את התנהלותה.
6. בהתאם לפסיקה הנוהגת, עת נדרש בית המשפט לשאלה האם יש בחומר המבוקש כדי לסייע בידי הנאשם לבסס טענה של אכיפה בררנית, עליו לבחון בכל מקרה לגופו האם הוצגה תשתית ראייתית ראשונית המבוססת עתירה זו. ב - ע"מ 1786/12 **אברהים ג'ולאני נ' מדינת ישראל** (20.11.2013) (להלן **עניין ג'ולאני**) נקבע כי: "מקום בו הטעם לקבלת מידע מתיקי חקירה הוא הרצון להוכיח אכיפה בררנית, הרי שמשקלו של האינטרס הלגיטימי יגבר ככל שהמבקש יוכל להצביע על בסיס ראשוני לקיומו של חשד בדבר סלקטיביות באכיפה".
7. אכן, נקודת המוצא לבקשה לקבלת נתונים לשם ביסוס טענה של אכיפה בררנית צריכה להיות ליברלית, ולו מן הטעם כי הנתונים הבלעדיים מצויים ברשות התביעה וכי אין מקור זמין אחר למידע (ראו דברי כב' השופט גרוניס (כתוארו אז) בע"מ 2398/08 **מדינת ישראל נ' סגל**, פ"ד סד (3) 666 (2011)) (להלן **עניין סגל**); דברי כב' השופט ד' ברק-ארז בעניין ג'ולאני, פסקה 30 (20.11.2013)). אין די בטיעון בעלמא ויש צורך בהנחת בסיס ראשוני לחשד לקיומה של תוצאה מפלה. ללא הנחת תשתית כזו, המסקנה היא שיש לקבל כל בקשה לקבלת נתונים, ותוצאה זו אין לקבל. בעניין ג'ולאני הנ"ל, וכן בעניין סגל, התייחס בית המשפט העליון לשאלה העניינית, האם ישנו חשש שהגשת כתב האישום הייתה מפלה, ובניגוד למדיניות, בשני המקרים הללו התקבלו הבקשות באופן חלקי.

8. עתה נשאלת השאלה, האם השכילו המבקשים להצביע על בסיס ראשוני לחשד לסלקטיביות באכיפה בנסיבות מקרה זה, במילים אחרות האם אכן המשיבה אינה נוהגת בנסיבות דומות להגיש כתבי אישום, על אחר כמה וכמה עת עסקינן בעבירה לפי חוק התקנים אשר ממילא אינה נפוצה במקומותינו. אם כך הם פני הדברים, אזי יש מקום לקבל את בקשת המבקשים ולהורות למשיבה להעביר לעיונם את הנתונים המבוקשים.

9. פסיקת בתי המשפט בשנים האחרונות נוטה להתיר עיון בחומרים הללו ולחייב את הגופים המחזיקים בהם להעבירם לנאשמים, לעיתים תוך קביעת מגבלות מסוימות. אין משמעות הדבר כי בכל מקרה בו מתבקשת בקשה מעין זו קיימת הצדקה, מניה וביה, להיעתר לה ולהטיל על המחזיק בחומר לאתר ולאוספו לשם מתן אפשרות לנאשם לבסס טענת אכיפה בררנית. בטרם תינתן החלטה המחייבת העברת חומרים כאמור יש לבחון את סבירות הטענה וסיכויי קבלתה וכן את זמירותו של החומר המבוקש, ואף את הזמן והמשאבים הדרושים לשם איתורו.

10. על מנת לקבל טענת אכיפה בררנית, על המבקש להראות כי לאורך זמן ובאופן שיטתי, רשויות התביעה קיבלו במקרים דומים החלטות שונות מהצעדים שננקטו במקרה שלו (ראו: דברי הנשיא א' גרוניס והשופט ס' ג'ובראן בע"פ 6328/12 **מדינת ישראל נ' פולדי פרץ** (10.09.2013)). בבג"ץ 6396/96 **זקין נגד ראש עיריית באר שבע** (להלן **עניין זקין**) [פורסם בנבו], שהנו פסק הדין המנחה בסוגיה של אכיפה בררנית, נאמר:

"אכיפה בררנית (באנגלית: selective enforcement) אינה היפוך של אכיפה מלאה. לעתים קרובות אין אכיפה מלאה, ומבחינה מעשית אף לא יכולה להיות אכיפה מלאה, של חוק או תקנות. אכיפה חלקית אינה בהכרח אכיפה פסולה. כך גם אכיפה מדגמית, שהרי המדינה אינה יכולה להקצות אלא משאבים מוגבלים לאכיפת החוק. כך גם רשויות מינהליות שונות, כמו רשויות מקומיות. לכן רק טבעי וראוי הדבר שהמדינה ורשויות אחרות יקבעו לעצמן מדיניות, ובמידת הצורך והאפשר גם הנחיות כתובות, שיקבעו סדר עדיפות לאכיפת החוק. אכן, מדיניות או הנחיות כאלה צריכות לעמוד במבחנים המקובלים לגבי כל החלטה מינהלית, כגון מבחנים של מטרה כשרה, שיקולים ענייניים, סבירות ועוד. אולם, אם הן עומדות במבחנים אלה, אכיפת החוק על-פי מדיניות או הנחיות כאלה אינה אכיפה פסולה. אכיפה כזאת, אף שהיא אכיפה חלקית, אינה אכיפה בררנית..."

ההחלטה להעמיד לדין היא החלטה מינהלית, בין שהיא החלטה של המשטרה ובין שהיא החלטה של הפרקליטות. החלטה כזאת צריכה לעמוד במבחן ההלכה החלה על כל ההחלטות המינהליות, כגון להיות מכוונת לתכלית החוק ולהתבסס על שיקולים ענייניים בלבד, והיא נתונה לביקורת שיפוטית בהתאם להלכה זאת".

ובהמשך, נאמר:

"אכן, רשות מינהלית המבקשת לאכוף את החוק נהנית, כמו כל רשות מינהלית, מחזקת החוקיות. מי שמעלה נגד החלטת הרשות טענה של אכיפה בררנית, ולכן הוא מבקש לפסול את

ההחלטה, עליו הנטל להפריך חזקה זאת. הדעת נותנת כי רק במקרים נדירים ניתן יהיה להפריך את החזקה ולהוכיח אכיפה בררנית. ראשית, הדעת נותנת כי בדרך-כלל רשות מינהלית, שיש לה סמכות לאכוף את החוק, תפעיל את הסמכות על יסוד שיקולים ענייניים לאור מטרת החוק. שנית, גם במקרה שבו קיים חשד בדבר אכיפה בררנית, בדרך-כלל קיים קושי להוכיח כי הרשות המינהלית הפעילה את הסמכות לאכוף את החוק על יסוד שיקול זר או להשגת מטרה פסולה".

11. **לענייננו:** בתגובתה, הפנתה המשיבה למספר דוגמאות מהן עולה כי הוגשו כתבי אישום בעבירה דומה אשר אף נדונו בבתי המשפט. המשיבה הוסיפה כי מחיפוש שערכה במאגרים המשפטיים השונים נמצאו הליכים רבים נוספים שבהם הוגשו כתבי אישום בעבירה דומה. בכך ביקשה ללמדנו כי המבקשים כלל לא עמדו בנטל הראשוני הנדרש לביסוס טענתם ליחס מפלה וחריג, כנטען. לנוכח האמור, ערכתי אף אני חיפוש במאגר המשפטי "נבו" ומצאתי הליכים נוספים שבהם ננקטה גישה דומה ע"י המשיבה, דהיינו הוגשו כתבי אישום אשר נדונו והוכרעו בבתי המשפט בשנים האחרונות (ראו למשל: ת"פ 48064-03-20 **מדינת ישראל נ' מעוז הקור בע"מ**; ת"פ 65383-12-17 **מדינת ישראל נ' חברת אור גז בע"מ**; ת"פ 54230-01-11 **מדינת ישראל נ' כל בו חצי חינם**; ת"פ 42253-12-17 **אלון הרפז ובית הצעצוע נ' מדינת ישראל**).

12. נוכח האבחנה הברורה שנעשתה בעניין זקין בין אכיפה חלקית לאכיפה בררנית, הרי שהמבקשת לא עמדה בנטל הנדרש ולא הוכיחה כי המשיבה פעלה על יסוד "שיקול זר או להשגת מטרה פסולה" וטיעוני המבקשת עצמה נוגעים, רובם ככולם, למדיניות האכיפה של המשיבה. נקבע כאמור לעיל, כי לרשות מינהלית אין מנוס מקביעת מדיניות אכיפה, בהתאם למשאבים המוגבלים העומדים לרשותה ומקום בו נקבעה מדיניות כאמור, אשר מביאה לאכיפה חלקית או מדגמית, הרי שאין מדובר באכיפה פסולה המצדיקה טיעון של "הגנה מן הצדק", אלא אם יקבע, כי שיקולים פסולים עמדו בבסיס קביעת אותה מדיניות.

13. בקשה מעין זו יש לבחון בהתחשב אף בסוג העבירה ובמידת שכיחותה, כשלעצמה או בהשוואה לעבירות אחרות. עסקינן בעבירה על חוק התקנים אשר אינה נפוצה ולעיתים נדירות בתי המשפט נדרשים לדון בה. בית המשפט מוכן להניח שרבים מפעולות האכיפה בהקשר לחוק זה המבוצעות על ידי פקחי הרשות הרלוונטית כלל אינן מובילות בסופו של יום לנקיטת צעדים במישור הפלילי, אלא להליכים מנהליים או אזרחיים, כפי שאף עולה מן המאגרים המשפטיים. לנוכח האמור, ובשים לב לכך שמדובר בכתב אישום המייחס למבקשים עבירה אשר אינה שכיחה, ובהסתמך על חזקת תקינות המעשה המנהלי, המבקשים אינם עומדים בנטל הראשוני הדרוש לחיוב המבקשת להמציא לעיונם נתונים בדבר מדיניות האכיפה והעמדה לדין בעבירה מסוג זה.

14. בנוגע ליתר טענות המבקשים בכול הנוגע להגנה מן הצדק ואכיפה בררנית, אף אותן יש לדחות על הסף בשלב זה. בבקשתם, טוענים המבקשים כי "הנאשמים יבססו טענתם על סמך פירוט חומרי החקירה ובין היתר גם על סמך התוצרים שהתקבלו לאור בקשת הנאשמים לקבלת חומרי חקירה בבע"ח 45866-03-20, שנדון בעניינם, ויטענו כי על בסיס חומר החקירה הקיים, ננקטה נגדם אכיפה סלקטיבית פסולה המחייבת את ביטול כתב האישום התלוי ועומד נגדם בתיק זה" (סעיף 6 לבקשה). אם אכן כך הדבר, ממה נפשך? אם טענתם מבוססת על חומרי החקירה, יתכבדו המבקשים ויצגו חומרים אלו במהלך שמיעת הראיות בתיק זה על מנת שאף בית המשפט, אשר אינו חשוף בשלב זה כלל לחומרי החקירה, יתרשם האם אכן יש טעם של ממש

בטענות.

15. לא זו אף זו. מתגובת המשיבה עולה כי לטענת האכיפה הבררנית אין יד ורגל. המשיבה הבהירה כי בנוגע לחברת "צעצועי שירן", תיק החקירה בעניינם נסגר מחוסר אשמה הואיל ונמצא כי לא נעברה עבירה, כידוע למבקשים היטב עובר להגשת בקשתם. אף בנוגע לחברת "ווין", אשר הינה כידוע למבקשים המתלוננת בתיק זה, לא עולה שום אינדקציה לעבירה על חוק התקנים מצידה (סעיפים 28-29 לתגובת המשיבה). די בתשובת המשיבה בהקשר זה כדי לדחות את טענת המבקשים.

16. במקרה דנן, מטרידה, ואף צורמת, טענת המשיבה לפיה עסקינן במחזור טענות אשר הועלו על ידי המבקשים בסבב הקודם של ההליך בטרם זה הועבר לטיפול. אם אכן כך הדבר, הרי שעסקינן במסע דייג נוסף ומיותר לחלוטין אשר נועד לבחון את גישתו של מותב זה, אשר אינו המותב שדן בתיק בסבב הקודם, ומוטב היה להימנע מכך.

לנוכח האמור, אני דוחה על הבקשה על כל חלקיה.

המזכירות תעביר החלטה זו לצדדים.

ניתנה היום, י"א אייר תשפ"א, 23 אפריל 2021, בהעדר הצדדים.